

B-rundskriv nr.: B/1-2014
Dokument nr.: 14/00376-1
Arkivkode: 0
Dato: 11.11.2014
Saksbehandler: KS Forhandling

Til: Kommunen / fylkeskommunen / virksomheten

Barnehager, skolefritidsordninger, skole og familiebarnehager - kommentarer til særavtale SFS 2201 m.m.

Dette rundskrivet redegjør for ulike problemstillinger knyttet til særavtalen SFS 2201 og andre spørsmål om personalet i barnehage, skole og SFO.

En del av innholdet er hentet fra tidligere rundskriv, for eksempel B-16/87, B-13/95, B-6/98, B-22/99, B-18/99, B-06/01

Pedagogisk personale i barnehagen

Førskolelærer/barnehagelærer/pedagogisk leder

Førskolelærerutdanningen har endret navn til barnehagelærerutdanning. Det er derfor naturlig at man ved utlysning av stillinger for pedagoger i barnehage søker etter barnehagelærer selv om barnehageloven bruker benevnelsen pedagogisk leder.

Kommunene bør være bevisste på hvilken stillingskode som tas i bruk ved ansettelse. Som nevnt benevner barnehageloven det pedagogiske personalet som *pedagogiske ledere*, jf. barnehageloven § 18 og kravet til utdanning er førskolelærer-/barnehagelærerutdanning. Pedagogiske ledere etter barnehagelovens begrepsbruk kan plasseres i en av to

stillingskoder i Hovedtariffavtalen, avhengig av ansvar og oppgaver. Kodene er 6709 Barnehagelærer eller stillingskode 7637 Pedagogisk leder. Pedagogisk leder avlønnes høyere enn førskolelærer, jf Hovedtariffavtalen kap 4B – Stillingskoder med hovedbenevnelse. Stillingskoden 7637 Pedagogisk leder kan for eksempel brukes for pedagoger i barnehage som har mer ansvar enn øvrige pedagoger. Forøvrig gjelder samme bestemmelser for barnehagelærer og pedagogisk leder som for styrer når det gjelder dispensasjon fra utdanningskravet.

Styrer i barnehage

Barnehageloven § 17 stiller krav om at hver barnehage skal ha en daglig leder (styrer). Det kan i enkelte tilfeller være behov for å organisere ledelsen i barnehage på en annen måte, som for eksempel ved samling av styrerressurser fra flere barnehager og danne lederteam. En slik organisering skal ikke føre til svekket ledelse i den enkelte barnehage. Det forutsettes videre at det ikke er for stor avstand mellom barnehagene, og at lederteamet kan følge opp barnehagene på en god måte. Det kan også forekomme tilfeller der flere mindre barnehager organiseres sammen som en felles virksomhet med en felles styrer der det er hensiktsmessig. Dette kan for eksempel gjøres der det er vanskelig å rekruttere kvalifisert personale.

Hvis barnehage og grunnskole organiseres som en virksomhet, kan skolens rektor også være styrer for barnehagen. I slike tilfeller må det legges vekt på at det gis tilstrekkelig rom for god ledelse.

Tilsetting på dispensasjon – styrer/pedagogisk personale

Barnehageloven med forskrift har bestemmelser om norm for pedagogisk bemanning i barnehagen, se barnehagelovens § 18. Hvis man ikke får kvalifiserte søkere for å oppfylle pedagognormen, må barnehageeier tilsette annet personale på dispensasjon for å oppfylle kravet, se nedenfor.

Barnehageloven har bestemmelser om kompetansekrav til pedagogisk personale i barnehagen, jf. barnehageloven §§ 17 og 18. Styrer skal ha utdanning som førskolelærer/barnehagelærer eller annen høyskoleutdanning med barnefaglig- og pedagogisk kompetanse. Barnehagelærer/førskolelærer/pedagogisk leder skal ha førskolelærer-/barnehagelærerutdanning eller annen treårig pedagogisk utdanning på høyskolenivå med videreutdanning i barnehagepedagogikk.

Kommunen kan gi dispensasjon fra utdanningskravet for inntil ett år av gangen etter at stillingen har vært offentlig utlyst og det ikke har meldt seg kvalifiserte søkere. Kommunen kan ved innvilgelse av dispensasjon stille vilkår om for eksempel pedagogisk veiledning, jf forskrift om midlertidig og varig dispensasjon og unntak fra utdanningskravet for styrer og pedagogisk leder.

Alle dispensasjoner som gis skal være knyttet til den personen det søkes dispensasjon for, og til en konkret stilling i en konkret barnehage.

Når kommunen tilsetter på dispensasjon, skal lønnsansiennitet fastsettes ved ansettelse, og ansiennitet beregnes i medhold av Hovedtariffavtalen § 12. Det betyr for eksempel at en ufaglært assistent som ansettes på dispensasjon ikke omfattes av bestemmelsen i pkt.12.1.1 om inntil 6 års ansiennitet ved arbeid i hjemmet. Vedkommende som er ansatt på dispensasjon plasseres i ny stillingskode og avlønnes etter de bestemmelser som gjelder for stillingen. De fleste barnehagelærere på dispensasjon plasseres stillingskode 6709 Barnehagelærer og avlønnes som barnehagelærer.

Særavtale SFS 2201 – Barnehager, skolefritidsordninger, skole og familiebarnehager

SFS 2201 – pkt. 3.1.1 Styrer/leder i barnehage

Barnehageloven har ikke bestemmelser om hvor stor ledelsesressursen i barnehagen skal være. En slik bestemmelse har særavtale SFS 2201 pkt 3.1.1. Etter denne bestemmelsen skal en barnehage som hovedregel ha styrer i hel stilling. I barnehager med plass til 42 barn eller mer skal det avsettes hel stilling til lederoppgaver. I mindre barnehager skal ledelsesressursen utgjøre minimum 35 % av styrers stilling. Det tas utgangspunkt i antall plasser barnehagen er dimensjonert for, ikke antall barn.

SFS 2201 – pkt 3.1.2. Daglig leder i skolefritidsordningen

Dersom kommunen velger å ansette daglig leder i SFO er ledelsesressurs regulert i punkt 3.1.2. Særavtaleteksten lyder slik:

«I skolefritidsordninger som samlet har innskrevet 60 barn eller mer, skal det som hovedregel tilsettes daglig leder i hel stilling. I mindre skolefritidsordninger kan daglig leder også utføre andre arbeidsoppgaver utover funksjonen som daglig leder. Det foretas en forholdsmessig reduksjon av tid til ledelse, dog slik at minimum 20 % av hel stilling skal avsettes til ledelse.

I opplæringsloven § 13-7 framkommer det at når skolefritidsordningen er knyttet til skoler, skal rektor til vanlig være administrativ og faglig leder. Flere kommuner har med henvisning til denne bestemmelsen ikke ansatt egne daglig ledere i SFO. Kommunene bør, ved nyansettelser i skolefritidsordninger, og spesielt i små skolefritidsordninger, vurdere hvorvidt det er behov for å ansette egne daglige ledere.

Der kommunen ansetter daglig leder i tillegg til rektor er ledelsesressursen for daglig leder regulert i særavtalen pkt 3.1.2.- Daglig leder SFO. Vedkommende skal minimum bruke 20 % av hel stilling til ledelse. Det vil si at minst 7,5 timer i uken skal gå til ledelse for daglig leder.

Når det gjelder formuleringen «forholdsmessig reduksjon av tid til ledelse» forstås dette slik: Det vil være behov for en basistid til å utføre ledelsesoppgaver, uavhengig av antall barn i SFO. Når antall barn øker, vil det være behov for tid utover dette. Dette må vurderes lokalt. Avtalen sier kun at dersom man ansetter daglig leder i SFO skal minimumstid til ledelse være 20 % av hel stilling. Hvor stor del av stillingen som til enhver tid går med til rene ledelsesoppgaver, vil kunne variere gjennom året. Eventuell disponibel tid utover konkret ledelsestid brukes til annet arbeid i SFO/skole.

SFS 2201 - Pkt 3.2 Pedagogisk personale (barnehager og skolefritidsordninger)

For pedagogisk personale er arbeidstiden 37,5 timer i uken. Dersom ukentlig arbeidstid overstiger 37,5 timer, utløser det overtid. Daglig arbeidstid kan ikke overstige 9 timer pr dag, jf arbeidsmiljøloven § 10-4. Dersom arbeidstiden skal gjennomsnittsberegnes må det inngås avtale i samsvar med reglene i arbeidsmiljølovens § 10-5.

Foreldremøter og personalmøter kan legges inn i arbeidstiden. Dette er særlig aktuelt for regelmessige møter. Det er fremdeles mulig å legge møter på kveldstid som tidligere, med eventuell kompensasjon for merarbeid/overtid eller delt dagsverk. Se Hovedtariffavtalen kap. 1 § 6 og § 5.5.

Pedagogisk personale har etter særavtalens bestemmelser i pkt 3.2 rett til å bruke minst 4 timer i uken til faglig samarbeid, planlegging, forberedelser, tilrettelegging av aktiviteter og liknende. Bruk av tiden skjer etter drøftinger med de ansatte.

Prinsippene for organiseringen av arbeidstiden kan imidlertid drøftes mellom partene på sentralt nivå i kommunen.

Når det gjelder drøftinger om bruk av de minst 4 timene på arbeidsplassen, er det viktig å legge til rette for en god dialog mellom styrer/leder og de ansatte og evt. plasstillitsvalgte der det finnes. Det er leder/styrer som har det overordnede ansvaret for utarbeidelse av planer og fordeling av oppgaver, innenfor arbeidstiden på 37,5 timer pr. uke, inkludert de minst 4 timene, og det er derfor leder/styrer som treffer beslutninger om bruken av de minst 4 timene. De minst 4 timene kan også fordeles fleksibelt dersom det er behov for det, for eksempel med 2 timer en uke og 6 timer en annen uke, eller ingen timer en uke og åtte timer en annen uke. Dette avgjør leder/styrer. Tiden skal brukes på en måte som bidrar til kvalitet i tjenesten. Det er derfor viktig at det er de lokale behovene som står i fokus når det gjelder planlegging av og bruken av timene.

SFS 2201 – pkt 3.3 Det øvrige personalet

Barnehager og skole

Det ansettes stadig flere fagarbeidere i skole og barnehage. De tilfører god og viktig kompetanse.

Der de øvrige ansatte i barnehager (ikke pedagogisk personale) gis ansvar for gjennomføring av aktiviteter, skal det gis nødvendig tid til planlegging/tilrettelegging.

Personalet i elevrettet arbeid i skole skal gis nødvendig tid til planlegging/tilrettelegging. Slik tilrettelegging/planleggingstid skal utføres innenfor ordinær arbeidstid. Det må vurderes lokalt hvor mye tid som skal avsettes i forhold til omfang av arbeidsoppgaver og ansvar.

Skolefritidsordning

I skolefritidsordningen skal tid til tilrettelegging/planlegging utgjøre gjennomsnittlig minst 5 % av arbeidstiden og foregå innenfor ordinær arbeidstid.

SFS 2201- Pkt 3.4. Planlegging/samarbeid (barnehager, skolefritidsordninger og skole)

I tillegg til planleggingstid omtalt i foregående punkt, skal det etter SFS 2201 pkt 3.4 avsettes 37,5 timer pr. år til planlegging og samarbeid ved den enkelte barnehage/skolefritidsordning/skole. 37,5 timer pr. år er basert på hel stilling. For deltidsansatte tilpasses 37,5 timer forholdsmessig til den enkeltes stillingsstørrelse. Det kan imidlertid være nyttig at også deltidsansatte deltar på planleggingen fullt ut og får kompensert dette med lønn for eventuelt merarbeid. Det vil stort sett være behov for felles planlegging, men det er mulig at noe planleggingstid brukes av deler av personalet. Dette kan gjøre planleggingen og samarbeidet mer fleksibelt.

Kvalitet i barnehage/SFO

Det er viktig å være opptatt av og arbeide for høy kvalitet i barnehage og SFO. I barnehagen skal det legges vekt på tiltak som styrker barnehagen som læringsarena. Styrer/leder må gis mulighet til drive god ledelse og opprette arenaer for samarbeid og kompetanseutvikling av personalet. De faglige kravene til det pedagogiske personalet har økt, og forholdene bør legges til rette slik at det pedagogiske personalet kan utføre sine oppgaver på en god måte. Det er nødvendig at alt personalet får mulighet til å utvikle og vedlikeholde kompetanse og samarbeide om et godt barnehagetilbud og tilbud i SFO og at leder har mulighet til å disponere personalet og drive utviklingsarbeid i barnehage/SFO.

Hege Mygland
avdelingsdirektør

Inger Marie Højdahl
spesialrådgiver

